Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Cena 50 groszy

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO-PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata kwartalna 4 zł. 50 gr.
wraz z przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr 29 (30) Warszawa, 4 września 1937 r. Rok II

Prowadzenie ksiąg za granicą. * Czy komiwojażer winien posiadać legitymację do zbierania zamówień? * Podstawa amortyzacji. * Czy istnieje obowiązek ubezpieczenia administratora domu.

AMORTYZACJA OBIEKTÓW POSIADANYCH DO UŻYTKOWANIA

Mówiąc o amortyzacji inwestycyjnych składników majątkowych (budynków, maszyn itp.) mamy na myśli zazwyczaj obiekty stanowiące własność osoby użytkującej. Jednakże *jest zjawiskiem częstym, że użytkujący posiada obiekty użytkowane z tytułu innego prawa niż prawo własności—z tytułu dzierżawy, najmu, prawa wieczysto - czynszowego, dożywocia itp.*

Czy w tych wypadkach służy posiadaczowi prawo dokonywania odpisań na zużycie?

Zagadnienie to nie było w literaturze roztrząsane — niewątpliwie tylko z tego powodu, że osoby interesowane tego rodzaju kwestyj nie podnosiły. Ostatnio jednak — prawdopodobnie dzięki wyższemu poziomowi wiedzy prawniczej władz podatkowych i podatników — zagadnienie to powstało i wymaga rozstrzygnięcia.

NTA zajmował się kwestią, *czy dzierżawcy gospodarstwa wiejskiego* (2 maja 1935, l. rej. 2631/32) *i młyna* (14 września 1936, l. rej. 6008/33) *służy prawo do corocznych odpisań na zużycie dzierżawionych przedmiotów, i rozstrzygnął kwestię negatywnie* — nie zgłębiając zagadnienia. „W płaszczyźnie przepisów ustawy o podatku dochodowym, uzasadnia NTA, prawo potrącenia odpisów na zużycie przysługuje jedynie właścicielowi obiektów stanowiących źródło jego dochodu. Źródłem zaś dochodu dzierżawcy są jego prawa wynikające z umowy dzierżawnej, które nie są równoznaczne z użytkowanymi na ich podstawie obiektami majątkowymi“ (l. rej. 6008/33).

Natomiast pozostaje nietknięta w judykaturze NTA *kwestia amortyzacji obiektów posiadanych na prawie wieczysto-czynszowym lub na prawie dożywotniego posiadania (użytkowania).*

Zagadnienie to wymaga sięgnięcia do podstaw amortyzacji.

Należy uważać za zdecydowane, że ze stanowiska gospodarczego *istota amortyzacji* polega na uwzględnieniu stopniowego zużywania się wartości w procesie jej eksploatowania.

To kryterium gospodarcze jest miarodajne również dla rozstrzygnięcia interesującego nas zagadnienia w płaszczyźnie księgowości, albowiem — i to winno być naszą stałą busolą przy rozważaniu zagadnień buchalteryjnych— *należyta ocena zaszłości jest zależna od jej prawidłowego ujęcia gospodarczego.* Ujęcie prawne — czy zachodzi prawo własności, emfiteuza, czy dzierżawa — jest obojętne: księgowość notuje nie wydarzenia prawne, lecz gospodarcze *).

Jaką wartość gospodarczą wprowadza do swego przedsiębiorstwa dzierżawca gospodarstwa wiejskiego, młyna, domu itp.?—Możność użytkowania tych przedmiotów przez pewien przeciąg czasu.

Jak powiedzieliśmy, istota amortyzacji polega na uwzględnieniu stopniowego zużywania się wartości. Owa możność użytkowania, jako wartość, z biegiem czasu zmniejsza się: np. przy wydzierżawieniu młyna na 5 lat początkową wartością jest pięcioletnie użytkowanie, a po roku — czteroletnie itd. Oczywiście, to stopniowe „zużywanie się“ wartości użytkowania winno być w prawidłowym rachunku gospodarczym uwzględnione.

Podstawą amortyzacji jest, jak wiadomo, pierwotna wartość nabycia lub wytworzenia. Jaka jest pierwotna wartość nabytej w drodze dzierżawy lub najmu możności użytkowania?—Kwota czynszu zapłacona za czas używania.

Postępując konsekwentnie należy więc np. przy kwocie czynszu 10.000 zł. za lat 5, wobec zużywania się co rok 1/5 czynszu tj. 2000 zł., odpisywać rocznie te właśnie 2.000 zł. na straty.

Ale ta strata bywa już uwzględniana w inny sposób: zapłacony za dany rok czynsz jest „potrącalny“ jako koszt osiągnięcia dochodu.

Z tego względu i w tym sensie prawidłowe jest stanowisko, że dzierżawca nie jest uprawniony do amortyzacji dzierżawionych obiektów.

Na tej samej drodze znajdziemy rozstrzygnięcie zagadnienia amor-

*) Gerstner, Kaufmännische Buchhaltung und Bilanz, 1931, s. 4 i n.; Prof. Lulek, Teoretyczne podstawy księgowości kupieckiej, s. 4.

tyzacji przy emfiteuzie, posiadaniu wieczysto-czynszowym i użytkowaniu dożywotnim.

I w tych wypadkach *wartością gospodarczą wprowadzoną przez użytkownika jest tylko możność użytkowania a nie sama rzecz,* która nominalnie tylko (przy emfiteuzie, prawie wieczysto-czynszowym) lub faktycznie pozostaje własnością innej osoby. Ale o ile przy dzierżawie i najmie roczne zmniejszenie się tej wartości można mierzyć latami, przez które w myśl umowy ma trwać użytkowanie, w omawianych wypadkach nie jest to możliwe, ponieważ ze względu na wieczystość stosunku miara ta nie istnieje, albo nie może być stosowana, gdyż ilość lat, przez które trwać będzie użytkowanie nie jest zgóry znana (dożywocie).

W tych wypadkach zupełnie tak. jak przy użytkowaniu na prawie własności, ilość lat, przez które trwa użytkowanie, pokrywa się z okresem, w ciągu którego przedmiot ma wartość użytkową.

Gospodarczo rzecz biorąc, nie „właściciel", lecz użytkujący „po wieczne czasy" lub dożywotnio traci co rok roczne zużycie przedmiotu.

O ile obiekt jest obciążony użytkowaniem „wieczystym" lub dożywotnim, nie ma związku gospodarczego między właścicielem a jego własnością. Prawnicy rzymscy, wyczuwając, to nazywali tak obciążoną własność „nagą" — „nuda proprietas", zaś użytkującego na prawie czynszowo-wieczystym i dożywotnika traktowali jako posiadacza kwalifikowanego — possessor, possessor iuris, podczas gdy dzierżawcę nazywali detentor („dzierżawca"). W średniowieczu powstała teoria, według której przy prawie wieczysto-czynszowym istnieje dwóch właścicieli: dominus directus—nominalny i dominus utilis—gospodarczy.

W wypadku wypuszczenia majątku w dzierżawę, majątek pozostaje w prawnym posiadaniu (possessio) właściciela, nie przestaje być jego źródłem dochodu: dzierżawny czynsz jest dochodem z *majątku,* albowiem wypuszczenie w dzierżawę jest jednym ze sposobów eksploatowania majątku (por. art. 15 ustawy o podatku dochodowym).

Natomiast *czynsz, który otrzymuje właściciel nieruchomości obciążonej prawem czynszowo-wieczystym nie jest dochodem z majątku, tylko— z prawa majątkowego* (por. art. 19 ustawy o pod. doch.), albowiem nieruchomość nie jest przez właściciela użytkowana.

Również obiekt obciążony użytkowaniem dożywotnim nie jest przez właściciela eksploatowany, gdyż prawo eksploatowania należy w pełni do użytkownika (w tym wypadku prawo własności nie daje mu zazwyczaj żadnego dochodu).

Skoro w omawianych wypadkach nie ma żadnego związku gospodarczego między obiektem a jego właścicielem, a *gospodarczo nie ma żadnej różnicy między posiadaniem właściciela a posiadaniem użytkującego na prawie wieczystym lub dożywotnio—służy tym ostatnim prawo odpisywania na zużycie z wartości posiadanych obiektów—tak jak gdyby byli właścicielami.*

Natomiast *posiadający „nagą własność" właściciel nie jest uprawniony do czynienia odpisów na zużycie.* NTA wyrokiem z d. 6 kwietnia 1933. l. rej. 2047/31 (OPA 1933, poz. 244) ustanowił tezę: „Przepis art. 6 ustawy o podatku dochodowym zezwalający na coroczne prawidłowe odpisanie na zużycie budynków i maszyn, może mieć zastosowanie *tyl-*

ko do tego podatnika, który z użytkowanej nieruchomości czerpie i wykazuje dochód do opodatkowania, względnie u którego dane źródło dochodowe jest włączone do podstawy wymiaru" (teza). W szczególności NTA w powołanym wyroku uznał, że z prawa odpisania na zużycie nie korzysta właściciel dóbr, o ile dobra te były użytkowane przez inną osobę, która wykazała do opodatkowania dochód z nich, podczas gdy właściciel żadnego dochodu z tych dóbr nie miał.

Właściciel wypuszczający obiekt w dzierżawę zachowuje uprawnienie do czynienia odpisań na zużycie obiektu. A nawet okoliczność, że dzierżawca zobowiązał się—oprócz czynszu dzierżawnego—do pewnych świadczeń na rzecz wydzierżawiającego tytułem amortyzacji przedmiotu dzierżawy, nie pozbawia wydzierżawiającego prawa do odpisania na zużycie tego przedmiotu (teza NTA, 22 marca 1937, l. rej. 8712/34, OPA, 1937, poz. 1802).

I.

ORZECZNICTWO W PRZEDMIOCIE KSIĘGOWOŚCI

88.

PROWADZENIE KSIĄG ZA GRANICĄ.

Prowadzenie ksiąg za granicą w siedzibie firmy nie jest powodem do pominięcia ich jako dowodu. NTA 15 marca 1937, l. rej. 2235/34, 3866/34 i 4670/34, OPA, 1937, p. 1818.

Z uzasadnienia: ...O ile chodzi o lata podatkowe 1930 i 1931, przedmiotem sporu jest pominięcie ksiąg handlowych skarżącej i oparcie wymiaru na normach średniej zyskowności. W szczególności przy wymiarze podatku na r. 1930 oparła się władza wymiarowa na orzeczeniu znawcy, opartym na księgach handlowych, jako materiale pomocniczym, a odwołanie zawierało jedynie zarzut pominięcia przy ustalaniu podstawy wymiaru odliczenia od dochodu, ustalonego przez znawcę, zapłaconych podatków: przemysłowego od obrotu i dodatku komunalnego do podatku dochodowego. Władza odwoławcza po przesłuchaniu innego znawcy oraz po ponownym przesłuchaniu obu znawców uzasadniła nieuwzględnienie odwołania tym, że ustalony dochód nie jest w stosunku do obrotu i norm średniej zyskowności za wysoki, a skarżąca w odwołaniu zarzutów przeciw dyskwalifikacji ksiąg nie podniosła.

Skarżąca co do obu tych lat nie podnosiła zarzutów przeciw nieoparciu wymiarów na przepisie art. 21 ustawy o podatku pochodowym, tak, że ta kwestia nie jest przedmiotem sporu. Pozostaje więc jedynie do rozstrzygnięcia kwestia, czy przyczyny, podane przez władzę na uzasadnienie dyskwalifikacji ksiąg, są wystarczające, by odmówić tym księgom wszelkiej mocy dowodowej i oprzeć wymiar na normach średniej zyskowności. Brak zarzutów w tym kierunku w odwołaniu, dotyczącym wymiaru na rok 1930, oczywiście nie może stać na przeszkodzie rozpatrzeniu tej kwestii także i co do tego roku, zupełne bowiem pominięcie ksiąg i oparcie się na normach nastąpiło dopiero w postępowaniu odwoławczym, wymiar natomiast — jak wyżej wskazano — nastąpił na podstawie orzeczenia biegłego, opierającego się na księ-

gach, jako materiale pomocniczym. Skarżąca zatem dopiero w postępowaniu kasacyjnym miała możność podniesienia rozpatrywanego zarzutu.

Otóż istotnym momentem, jaki zdaniem władzy uniemożliwia zużytkowanie przy ustalaniu dochodu danych z ksiąg skarżącej, jest fakt prowadzenia tych ksiąg w siedzibie skarżącej w Raciborzu w walucie niemieckiej, przy czym w Polsce nie są prowadzone żadne księgi, ani też wyniki, osiągane przez skarżącą z działalności w Polsce, nie są ujęte w odrębną księgowść ani odrębne bilanse.

Otóż fakty te nie mogą same przez się odebrać księgom wraz z należącymi do nich dokumentami i dowodami mocy dowodowej. Oczywiście obowiązkiem skarżącej, powołującej się na dowód z ksiąg, byłoby przedłożyć na żądanie władzy księgi do rewizji w Polsce, jak również przedłożyć wszelkie wymagane dla skuteczności rewizji dowody i dokumenty. W tym kierunku skarżąca oświadczała swą gotowość, a zresztą nawet (o ile chodzi o r. 1930) księgi były badane tak przez organ skarbowy, jak i przez biegłego. Wyeliminowanie z wyników książkowych pozycyj, odnoszących się do działalności skarżącej za granicą, a więc dla wymiaru podatku dochodowego niemiarodajnych, nie może być uznane z góry za niemożliwe; w tym kierunku zresztą władza ma wszelką możność żądania od od skarżącej szczegółowego wskazania i zestawienia takich pozycyj oraz wszelkich wyjaśnień natury faktycznej.

Gdy zatem władza pozwana odstąpiła od przeprowadzenia ofiarowanego przez skarżącą dowodu z ksiąg handlowych na wysokość podlegającego podatkowi dochodu z niewystarczających przyczyn, a samo uznanie ksiąg za nieprawidłowe w rozumieniu art. 21 ustawy nie uzasadnia również pominięcia ksiąg jako dowodu, uznał NTA postępowanie, dotyczące lat podatkowych 1930 i 1931, za dotknięte istotną wadliwością.

Jak wiadomo, w myśl stałej judykatury NTA, księgi nawet nieprawidłowe nie są pozbawione mocy dowodowej w postępowaniu wymiarowym i dlatego nie mogą być przez władzę pominięte. NTA w powyższym wyroku daje konsekwentnie wyraz temu poglądowi, że księgi handlowe prowadzone za granicą nie mogą być pominięte tylko z tego powodu, że są prowadzone poza granicami Rzplitej. NTA nie dotyka natomiast kwestii możliwości uznania takich ksiąg za prawidłowe.

NTA wyraża pogląd, że okoliczności, iż księgi są prowadzone za granicą w siedzibie firmy w walucie obcej „nie mogą same przez się odebrać księgom wraz z należącymi do nich dokumentami i dowodami mocy dowodowej”.

Ponieważ zakwalifikowanie ksiąg jako prawidłowych w istocie swojej jest przyznaniem im mocy dowodowej, należy, idąc po linii słusznego rozumowania NTA, uznać, że prowadzenie ksiąg za granicą w siedzibie firmy w walucie obcej nie stoi również na przeszkodzie do uznania ksiąg za prawidłowe.

Oczywiście w myśl powszechnie obowiązującej zasady „locus regit actum” prawidłowość ksiąg prowadzonych za granicą należy ocenić według praw i zwyczajów obowiązujących w miejscu prowadzenia ksiąg.

ORZECZNICTWO W SPRAWACH PODATKOWYCH

8.

CZY KOMIWOJAŻER WINIEN POSIADAĆ LEGITYMACJĘ DO ZBIERANIA ZAMÓWIEŃ?

Komiwojażer zbierający zamówienia nie ma obowiązku posiadania legitymacji przewidzianej w rozporządzeniu Ministra P. i H. Postanowienie Izby Karnej Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 12 grudnia 1936, 3 K 999/36.

Z uzasadnienia: Prawo przemysłowe (Dz. U. poz. 468/27 i 350/34) w ustępie 1 art. 39 stanowi, że „przemysłowiec ma prawo nawet sposobem okrężnym, osobiście lub przez swych pracowników (pełnomocników handlowych, komiwojażerów) 1) zbierać zamówienia na swe towary u kupców i wytwórców, w których przedsiębiorstwie towary odnośnego rodzaju mają zastosowanie, 2) skupywać dla potrzeb swego przemysłu towary u kupców, wytwórców lub w miejscach publicznej sprzedaży".

Ustęp 2 tegoż art. 39 prawa przemysłowego zawiera upoważnienie Ministra Przemysłu i Handlu do ustalenia w drodze rozporządzenia bliższych warunków wykonywania czynności, określonych w ustępie 1, przez osoby tam wymienione tudzież przez samodzielnych ajentów handlowych.

W wykonaniu wspomnianej delegacji ustawowej Minister Przemysłu i Handlu wydał 23 listopada 1927 rozporządzenie w sprawie wykonywania czynności komiwojażerów i samodzielnych ajentów handlowych (Dz. U. poz. 944).

Według przepisów tego rozporządzenia, osoby, zbierające w zakresie określonym w art. 39 prawa przem. zamówienia lub skupujące towary, powinny posiadać specjalną w tym celu legitymację (§ 2), wydaną przez władzę przemysłową I instancji (§ 7) na wniosek tego przemysłowca, dla którego działają (§ 4); właściciel legitymacji powinien podczas wykonywania zawodu mieć legitymację przy sobie i okazywać na żądanie właściwych władz oraz ich organów (§ 6); wreszcie § 13 zawiera klauzulę sankcyjną, stanowiącą, że przekroczenie przepisów tego rozporządzenia podlega karom określonym w art. 126, 128, 129 pr. przem. (powołany tamże art. 130 został uchylony nowelą z 10 marca 1934 pkt. 47 Dz. U. poz. 350/34).

Powołane rozporządzenie jak widać z powyższego nakłada na przemysłowca i działających dla niego komiwojażerów i samodzielnych ajentów handlowych określone obowiązki, a w szczególności obowiązek wyjednania, względnie posiadania przez nich dotyczącej legitymacji, stanowiącej bezwzględny warunek wykonywania czynności wskazywanych w art. 39 pr. przem.

Niesporne jest, iż według art. 27 Konstytucji (Dz. U. poz. 227/35) rozporządzenie wykonawcze Ministra, jako władzy administracyjnej, nie może ustanawiać nowych norm prawnych, wykraczających poza granice ustawowej delegacji.

Nie ulega wątpliwości, że rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z 28 listopada 1927 Dz U. poz. 944, a w szczególności § 13 tego rozp. zawierający sankcje karne nie jest przepisem normatywnym, o ile dotyczy samodzielnych ajentów handlowych, natomiast *wykracza poza ramy delegacji ustawowej, o ile dotyczy komiwojażerów*. Wynika to z brzmienia art. 126 pr. przem. w związku z treścią art. 1 i 39 tego prawa (Dz. U. poz. 468/27 i 350/34). Mianowicie art. 126 pr. przem. głosi: „Prowa-

dzący przemysł z naruszeniem przepisów niniejszego rozporządzenia bądą karani.. ", zaś pojęcie przemysłu w rozumieniu prawa przemysłowego określa art. 1 pr. przem., ustalając. że za przemysł uważa się wszelkie zatrudnienie zarobkowe lub przedsiębiorstwo wykonywane samoistnie (i zawodowo). Dalej art. 39 pr. przem. w ustępie drugim upoważnia Ministra Przemysłu i Handlu do ustalenia bliższych warunków wykonywania czynności określonych w ustępie pierwszym tego artykułu oraz do regulowania zbierania zamówień przez samodzielnych ajentów handlowych. Postanowienia więc ustępu drugiego art. 39 pr. przem. zaznaczają wyraźnie różnicę między komiwojażerami a samodzielnymi ajentami handlowymi.

Komiwojażerstwo jest zajęciem przemysłowym. polegającym na zarobkowym zbieraniu zamówień i załatwianiu spraw dla cudzych firm handlowych i przemysłowych w ich imieniu i na ich rachunek i. jak to już S. N. w orzeczeniu z dnia 7 września 1931 (Zb. O. 410/31) wyjaśnił. nie może być uważane za zajęcie samoistne, (samodzielne) w rozumieniu pr. przem. Wypada jeszcze zwrócić uwagę na charakterystyczny przepis § 4 rozp. Min. Przem. i Handlu z 28 listopada 1927, wedle którego komiwojażerowi wydaje się legitymację na wniosek przemysłowca, dla którego komiwojażer działa. Skoro więc prawo przemysłowe w postanowieniu normującym sankcje karne (art. 126) nie mówi ogólnie o naruszeniu przepisów tego prawa i rozporządzeń wykonawczych na jego podstawie wydanych, lecz wyraźnie postanowienie to ogranicza do osób „prowadzących przemysł" z naruszeniem... to stąd wniosek, że art. 126 pr. przem. w związku z art. 1, 39 i 197 tego prawa uzasadniają jedynie upoważnienie Min. Przemysłu i Handlu do wydawania sankcji karnej za naruszenie tych przepisów wykonawczych tylko w odniesieniu do samodzielnych ajentów handlowych. o ile zaś § 13 rozp. Min. Przem. i Handlu z 28 listopada 1927 Dz. U. poz. 944 dotyczy także komiwojażerów, a więc ajentów samoistnych (samodzielnych), to nie opiera się na delegacji ustawowej, gdyż ją przekracza. Stosunek bowiem prawny komiwojażera do jego firmy jest obojętny ze stanowiska ustawy o podatku przemysłowym, jako ustawy fiskalnej, jest natomiast decydujący ze stanowiska prawa przemysłowego, o ile chodzi o postanowienia tego prawa i rozporządzeń wykonawczych na jego podstawie i w granicach ustawowej delegacji wydanych.

9.

PODSTAWA AMORTYZACJI

Podstawą do odpisów z tytułu zużycia budynku dla osoby, która go otrzymała w drodze spadkobrania, jest wartość tego budynku w chwili nabycia go przez spadkobranie. Władza wymiarowa może za tę wartość przyjąć szacunek do wymiaru podatku spadkowego, NTA 30 kwietnia 1937, l. rej. 5261/35.

Z uzasadnienia: Zarzut skargi streszcza się w tym, że ustalenie wysokości odpisów z tytułu zużycia budynku winno było nastąpić według wartości, która służyła za podstawę odpisów z tytułu amortyzacji za życia spadkobiercy skarżącej.

Otóż zważywszy:

1) że podstawą corocznych odpisów z tytułu amortyzacji budynku jest według judykatury Najwyższego Trybunału Administracyjnego pierwotna wartość amortyzowanego obiektu. w odniesieniu do danego płatnika,

2) że taką pierwotną wartością w grę wchodzącego budynku w odniesieniu do skarżącej jest wartość tegoż budynku w chwili nabycia go przez skarżącą w drodze spadku i

3) że skarżąca przeciw wartości tego budynku, ustalonej dla celów wymiaru podatku spadkowego i od darowizn, żadnych zarzutów w skardze nie podnosi, Najwyższy Trybunał Administracyjny w tym stanie rzeczy nie mógł uznać, by władza postąpiła wadliwie, jeśli nie przyjęła przy amortyzacji budynku wartości, którą się posługiwała dla tych samych celów odnośnie do poprzedniego właściciela (spadkodawcy skarżącej), i jeśli wartość tę ustaliła na podstawie materiału jakim rozporządzała, to jest na podstawie niekwestionowanego przez skarżącą szacunku dla celów wymiaru podatku spadkowego i od darowizn.

Powyższy wyrok został podany do wiadomości okólnikiem Ministerstwa Skarbu z d. 22 czerwca 1937 LDV 22544/2/37 (Dz. Urz. M. Sk. nr 17, 1937, poz. 592).

ORZECZNICTWO W SPRAWACH UMOWY O PRACĘ I ŚWIADCZEN SOCJALNYCH

10.

CZY ISTNIEJE OBOWIĄZEK UBEZPIECZENIE ADMINISTRATORA DOMU.

Osoba administrująca domem w granicach udzielonego jej pełnomocnictwa samodzielnie i niezależnie, nie pozostaje w stosunku najmu pracy, a więc obowiązkowi ubezpieczenia nie podlega NTA, 23 marca 1937, l. rej. 6418/35 PUS, 1937, poz. 104 *).

Z uzasadnienia: Jak okazuje się z porównania zaskarżonego orzeczenia z wywodami skargi, strony są w zgodzie co do tego, że zatrudnienie u osoby drugiej, jako jeden z warunków ubezpieczenia oznacza—oczywiście poza wypadkami, w których praca opiera się na nominacji (art. 5 p. 4) — zatrudnienia oparte na umowie o cechach umowy o pracę. To stanowisko stron odpowiada też i zapatrywaniu prawnemu Najwyższego Trybunału Administracyjnego z tym zastrzeżeniem, że praca nie musi być płatna (por. art. 2 p. 1 i art. 14 rozporządzenia z 24 listopada 1927 r.).

Przedmiotem umowy o pracę jest praca sama jako taka a nie jej wyniki. W następstwie też tego pracodawcy służy prawo udzielania pracownikowi poleceń co do rodzaju, czasu, miejsca i sposobu wykonywania pracy, o ile to nie sprzeciwia się umowie, ustawom i dobrym obyczajom (art. 448 Kodeksu zobowiązań p. 598 Dz. Ust. z r. 1933). Pracownik jest wobec tego zależny przy wykonywaniu swej pracy od pracodawcy. Tego momentu zależności nie jest w pewnej mierze pozbawiony także stosunek wynikający z umowy zlecenia (art. 502 k. z.). Różnica jednak w tym względzie między umową zlecenia a umową o pracę leży w tym, że przyjmujący zlecenie zależny jest od dającego zlecenie tylko o tyle, o ile zależność ta wynika z samej umowy —poza tym zaś jest on co do spełniania swoich obowiązków niezależny (por. wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego z 22 maja 1935 r. L. Rej. 4966/32 Zb. wyr. Nr. 1073 S.).

Jaka jest zależność pełniącego usługi do osoby, na której rzecz są one spełniane, to w każdym poszczególnym wypadku ocenić należy na podstawie całokształtu stosunku prawnego, łączącego te dwie osoby. Samo więc tylko formalne określenie stanowiska osoby pełniącej usługi (jak np. w niniejszej sprawie nazwa administratora domu) jeszcze rozmiaru

*) Por. OBP, nr. 22—23 rb. s. 347.

zależności nie wyjaśnia.

Za podstawę oceny stosunku między Sz. a R. władza pozwana przyjęła pełnomocnictwo z 16 lipca 1928 r. oraz zeznania R., złożone w Komisariacie Rządu do protokółu z 27 grudnia 1934 r.

Pełnomocnictwem powyższym Sz. jako właściciel jednej z nieruchomości przy ul. Dzikiej w Warszawie upoważnił R. do zarządzania tą nieruchomością, do prowadzenia meldunków osobiście lub przez osobę, jaką sam do tego upoważni, do wykonywania rozporządzeń władz pod osobistą i majątkową odpowiedzialnością, do zastępowania pracodawcy w sprawach podatkowych, do odbioru komornego nie więcej jednak niż za miesiąc bieżący, do przyjmowania i zwalniania dozorców domu, do prowadzenia wszelkich spraw z lokatorami we wszystkich instancjach sądowych i do udzielania substytucji adwokatom oraz obrońcom sądowym.

W zeznaniach swoich z 27 grudnia 1934 r. R. stwierdził m. in., że zarządza nieruchomością Sz. na podstawie wspomnianego wyżej pełnomocnictwa, że zawiera z lokatorami umowy najmu; że niema godzin pracy wyznaczonych przez właściciela domu, że właścicielowi domu składa co miesiąc sprawozdania i że co do mniejszych remontów decyduje sam, co do większych zaś porozumiewa się z właścicielem.

Jak z powyższego okazuje się, R. w granicach udzielonego mu pełnomocnictwa administruje domem samodzielnie. Stwierdza to też Sz. w swoim odwołaniu, zaznaczając, że stosunek jego do R. nie wykazuje nawet cienia zależności służbowej.

Celem zatem tego stosunku jest nie praca sama jako taka lecz jej wynik.

Jeżeli więc Ministerstwo uznało, że stosunek, o którym mowa, nie jest oparty na umowie o pracę, i w następstwie tego orzekło, że R. nie podlega obowiązkowi ubezpieczenia, to Trybunał nie mógł się w tym dopatrzyć naruszenia praw skarżącego Zakładu.

W zaskarżonym orzeczeniu względnie w zatwierdzonej w nim decyzji Komisariatu Rządu przytoczono powody rozstrzygnięcia dotyczącego istoty stosunku między Sz. i R,, a wobec tego nietrafny jest zarzut skarżącego Zakładu, że zaskarżone orzeczenie nie zawiera motywów w tym względzie"...

OKÓLNIKI

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 25 CZERWCA 1937 R. L. D. IV. 6228/1/37

w sprawie przystosowania trybu urzędowania wierzycieli do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1937 r. w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 25 czerwca 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 43, poz. 340).

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 16 z 1937 r., poz. 546)

W związku z wejściem w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1937 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 43, poz. 340) oraz instrukcji wszystkich Ministrów z dnia 15 czerwca 1937 r. o stosowaniu tego rozporządzenia (Monitor Polski z dnia 25 czerwca 1937 r. Nr 143, poz. 238) uprasza się o zwrócenie uwagi wszystkim podległym nadzorowi Ministerstwa władzom, instytucjom i za-

kładom, których należności są ściągane przez urzędy skarbowe w trybie administracyjnym, na nowe obowiązki wynikające z powołanych na wstępie przepisów.

Ministerstwo Skarbu pragnie równocześnie zwrócić uwagę, że w szczególności wierzyciele obowiązani są stosować, poczynając od dnia 1 lipca 1937 r., nowe druki załączone do wspomnianej instrukcji, a zwłaszcza nowy druk tytułu wykonawczego. Niezależnie od tego spoczywa na wierzycielach — w myśl tejże instrukcji — obowiązek prowadzenia spisów tytułów wykonawczych i przesyłanie tytułów wykonawczych już zaopatrzonych w numery wraz z odpowiednimi kartkami spisów.

W razie niezastosowania się wierzyciela do tych wymogów, tytuły wykonawcze będą przez władze skarbowe zwracane.

Numerem tytułu wykonawczego jest numer bieżący spisu tytułów wykonawczych danego wierzyciela (§ 4 ust. 3 omawianej instrukcji) łamany przez cyfrę oznaczającą kolejny numer teczki tegoż wierzyciela w wykazie akt urzędu skarbowego oraz przez cyfrę oznaczającą rok kalendarzowy wystawienia tytułu. Celem ułatwienia wierzycielom wpisywania w otok numeru tytułu wykonawczego kolejnego numeru teczki wierzyciela w wykazie akt urzędu skarbowego, Ministerstwo Skarbu zarządziło okólnikiem z dnia 25 czerwca 1937 r. Nr D. V. 6198/1/37, aby urzędy skarbowe podały każdemu z wierzycieli, po pierwszej nadesłanej przez wierzyciela po dniu 1 lipca 1937 r. (w następnych latach po dniu 1 stycznia każdego roku) partii tytułów wykonawczych, numer jego teczki.

Zarazem Ministerstwo Skarbu prosi o zachęcenie wierzycieli do korzystania z instytucji wierzycieli zastępczych (§ 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. Dz. U. R. P. Nr 62, poz. 580 w brzmieniu znowelizowanym).

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr. J. Lubowicki

Równocześnie zaznacza się:

1) że treść powyższego pisma została podana do wiadomości również Państwowemu Bankowi Rolnemu, Bankowi Gospodarstwa Krajowego, Pocztowej Kasie Oszczędności, Państwowemu Zakładowi Ubezpieczeń Wzajemnych, Związkowi Miast Polskich i Związkowi Gmin Wiejskich R. P.,

2) że pismo do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych zawiera dodatkowy ustęp treści następującej;

„W końcu Ministerstwo Skarbu zwraca się z prośbą o wydanie zarządzenia władzom administracji ogólnej, aby badały za pośrednictwem inspektorów samorządowych działalność gmin wiejskich w charakterze wierzycieli zastępczych, w szczególności zaś śledziły wypadki przekraczania uprawnień przez zarządy gmin wiejskich w omawianym zakresie. O każdym wypadku przekroczenia uprawnienia bądź działania bez uprawnienia powinny te władze zawiadomić niezwłocznie właściwe izby skarbowe w celu wydania odpowiednich zarządzeń właściwym urzędom skarbowym".

Kierownik Wydziału:
(—) K. Janczewski

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA

Dziennik Ustaw R. P. Nr 60 z dn. 13 sierpnia 1937 r.

Ustawa — o rozciągnięciu na górnośląską część województwa śląskiego przepiów o wykonaniu reformy rolnej (poz. 471); — o rozciągnięciu na górnośląską część województwa śląskiego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o przejmowaniu na własność Państwa gruntów za niektóre należności pieniężne (poz. 472);—o rozciągnięciu na obszar sądu okręgowego w Katowicach przepisów ustawy o języku urzędowym sądów. urzędów prokuratorskich i notariuszy w okręgach sądów apelacyjnych w Poznaniu i Toruniu (poz. 473);—o zniesieniu fideikomisu Pszczyńskiego (poz. 474).

Rozporządzenie Ministrów — Opieki Społecznej o nadaniu mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich robót budowlanych na obszarze m. Krakowa i okolicy orzeczeniu Komisji Rozjemczej z dnia 30 kwietnia 1937 r. (poz. 475); — Opieki Społecznej o nadaniu mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich robót budowlanych na obszarze m. Lwowa orzeczeniu Komisji Rozjemczej z dnia 28 kwietnia 1937 r. (poz. 476): — Opieki Społecznej o nadaniu mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich robót budowlanych na obszarze m. Łodzi orzeczeniu Komisji Rozjemczej z dnia 7 maja 1937 r. (poz. 477); — Opieki Społecznej o nadaniu mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich robót budowlanych na obszarze m. st. Warszawy i najbliższej okolicy orzeczeniu Komisji Rozjemczej z dnia 29 kwietnia 1937 r. (poz. 478);—Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Spraw Wewnętrznych o zniesieniu niektórych powiatowych urzędów rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich (poz. 479).

Dziennik Ustaw R. P. Nr 61 z dn. 20 sierpnia 1937 r.

Rozporządzenia Ministrów — Spraw Wewnętrznych o zastępczym powszechnym obowiązku wojskowym (poz. 481); — Skarbu w sprawie zwalniania od podatku olejów mineralnych na potrzeby przedstawicielstw dyplomatycznych i zawodowych przedstawicielstw konsularnych obcych państw (poz. 482).

Dziennik Ustaw R. P. Nr 62 z dn. 25 sierpnia 1937 r.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej—w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień podpisanych w Bernie dnia 30 czerwca 1937 r.: 1) porozumienia dodatkowego do układu między Polską a Szwajcarią, dotyczącego uregulowania płatności handlowych, podpisanego w Bernie dnia 31 grudnia 1936 r., 2) protokułu końcowego do powyższego porozumienia:— w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień podpisanych w Bernie dnia 30 czerwca 1937 r. 1) protokułu dodatkowego do układu dodatkowego do konwencji handlowej między Polską a Szwajcarią z dnia 26 czerwca 1922 r. podpisanego dnia 3 lutego 1934 r. 2) protokułu końcowego do listy B. wymienionej w art. 2 powyższego protokułu dodatkowego (poz. 484): — w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień porozumienia między Polską a Finlandią w formie not., wymienionych w Warszawie dnia 17 lipca 1937 r. o cleniu serów pochodzenia finlandzkiego (poz. 485).

Oświadczenie rządowe — w sprawie złożenia przez Meksyk dokumentu ratyfikacyjnego międzynarodowej konwencji z dnia 12 listopada 1921 r. o prawie zrzeszenia się i koalicji pracowników rolnych (poz. 487).

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr 20 z dnia 10 sierpnia 1937 r.

Okólniki—w sprawie interpretacji przepisów § 122 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 31 marca 1937 r. (poz. 702)—w sprawie terminów komisyjnego badania strat spowodowanych przez klęski żywiołowe w gospodarstwach rolnych (poz. 703):—w sprawie wysokości stawek podatku przemysłowego od obrotu dla transakcyj eksportowych

skórami surowymi (poz. 704); — w sprawie kosztów komisyj, powoływanych przez zarządy gminne dla oszacowania szkód z powodu klęsk żywiołowych (poz. 705);—w sprawie zwolnienia osób zajmujących się sprzedażą znaczków pocztowych od obowiązku opłacania podatku przemysłowego (poz. 706); — w przedmiocie wyjaśnień do okólnika Min. Skarbu z dn. 12 maja 1937 r. L. D. V. 4663/1/37 o uporządkowaniu działów egzekucyjnych (poz. 707);—w sprawie ulg w państwowym podatku przemysłowym od obrotu dla transakcyj na giełdach mięsnych (poz. 708); — w sprawie świadectw przemysłowych dla odlewni żeliwa (poz. 709).

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr 21 z dn. 20 sierpnia 1937 r.

Okólniki—w sprawie stosowania instrukcji egzekucyjnej (poz. 726); — w sprawie interpretacji przepisów § 42 lit. f) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. (poz. 727).

KALENDARZ PODATKOWY

W wrześniu 1937 r. płatne są następujące podatki:

Do 5 września 1937 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w czasie od 16 do 31 sierpnia 1937 r.

Do 7 września 1937 r. — podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych przez służbodawcę w sierpniu 1937 r.

Do 15 września 1937 r. — II rata zryczałtowanego podatku przemysłowego od obrotu za r. 1937 przez przedsiębiorstwa zakwalifikowane do opłacania tego ryczałtu.

Do 15 września 1937 r. — należność z nakazu na podatek dochodowy na rok 1937, jeśli nakaz został doręczony do d. 16 sierpnia 1937 r.; termin płatności dla płatników, którzy nakaz płatniczy otrzymali po d. 15 sierpnia 1937 r., upływa dopiero z 30 dniem po doręczeniu nakazu płatniczego.

Do 20 września 1937 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w ciągu pierwszych 15 dni września 1937 r.

Do 25 września 1937 r.—zaliczka miesięczna w wysokości podatku od obrotu osiągniętego w miesiącu sierpniu 1937 r. przez a) przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, b) przedsiębiorstwa przemysłowe I, II, III, IV i V kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi i c) spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, a nadto inne przedsiębiorstwa, które są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub składania sprawozdań do zatwierdzenia.

Ponadto płatne są zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminami płatności we wrześniu 1937 r. oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności we wrześniu 1937 r.

Terminy płatności kuponów i losowania premij pożyczek

1 września

płatny kupon 3% prem. poż. inwest.

losowanie premij 4% prem. poż. dol. ser. III.

5 września

3% prem. poż. inwestycyjnej, em. I.

PORADNIA

Kresowiak.

Udzielając Panu odpowiedzi mieliśmy na uwadze kwestię, którą Pan porusza obecnie. **Spółka jawna nie ma obowiązku zgłaszania do rejestru wysokości kapitału zakładowego** (ob. § 61 Rozp. Min. Sprawiedliwości, DURP 1934, p. 511). A więc okoliczność, że kapitał zakładowy powiększył się, jest obojętna z punktu widzenia jawności rejestru handlowego.

„Viram".

Sprzedaż gotówkowa nieznanemu odbiorcy może być jako taka księgowana na zasadzie dowodu wewnętrznego.—Fabryka może wydać list na okaziciela do odbioru przędzy, jeśli nie obawia się nadużyć ze strony ewentualnego okazicieciela.

„Plastyk".

Artyści-malarze i graficy, uprawiający kunszt swój jako zawód wolny, są wolni od podatku przemysłowego (tak w formie świadectwa jak i w formie podatku od obrotu). Stanowisko to opiera się na następującym rozumowaniu. W myśl art. 1 ustawy o podatku przemysłowym podatkowi temu podlegają „samodzielne wolne zajęcia zawodowe, wyszczególnione w art. 9", a ponieważ w art. 9 nie są wymienieni artyści-malarze i graficy, nie podlegają oni podatkowi przemysłowemu (analogiczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w odniesieniu do prywatnych dyskonterów w wyroku z d. 17 listopada 1936, 1 K 601/36, (OPA, 1937, poz. 1669).—Uzyskanie zwrotu ceny niepotrzebnie nabytego świadectwa przemysłowego jest niemożliwe.

Abonent 3 z Poznania.

Ustawa z dn. 1 marca 1932 r. o tymczasowym stosowaniu wyjątkowych zasad bilansowania (DURP 1932, poz. 226) **nie utraciła mocy obowiązującej,** albowiem według art. V Przepisów wprowadzających Kodeks Handlowy z r. 1934, DURP 1934, poz. 503, „pozostają w mocy... 2) przepisy szczególne dotyczące rachunkowości kupieckiej". Zwracamy uwagę, że przepisy powołanej ustawy mają charakter fakultatywny, tj. **mogą,** ale nie muszą być stosowane.

BHI.

Proszę o zakomunikowanie, czy młyn dokonywa przemiału z własnego czy cudzego zboża, a w ostatnim wypadku—w jakich warunkach dokonywa się wydawanie klientom mąki. Prosimy o szczegółowe dane. — Nie posiadając tych danych, możemy dać tylko nieścisłą odpowiedź: przedsiębiorstwa przemysłowe (a więc i młyny) kategorii I, II, III, IV i V świadectw przemysłowych, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, płacą a) od sprzedaży wyrobów z nabytych na własny rachunek materiałów 1,9%, b) od wynagrodzenia za przerób cudzego materiału—3%.

„Ekspert."

Niewątpliwie zaniechanie pobrania na rzecz pewnej osoby przypadającej jej należności jest działaniem na szkodę tej osoby, choćby w przyszłości dłużnik należność zapłacił. — Ale prawdopodobnie, w sprawie Pana interesującej chodzi o odpowiedzialność karną urzędnika, który nie inkasował zaliczek pobieranych przez giełdy mięsne od ich członków na poczet podatku przemysłowego. Jeśli tak jest—w grę wchodzi całkiem inna obrona niż brak szkody Skarbu Państwa.

W. K. G.

Art. 11 ustawy o pod. doch. w obowiązującym brzmieniu głosi: **„Do dochodów głowy rodziny dolicza się** dochody jej małżonka sądownie nierozłączonego oraz dochody krewnych zstępnych, o ile głowie rodziny służy prawo rozporządzania dochodami ze źródeł, należących do krewnych zstępnych lub też prawo użytkowania tych dochodów.--Je-

żeli jednak dochód wymienionych członków rodziny osiągnięty został ze źródeł, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt. b) i ust. 5 ustawy niniejszej, wówczas co do tego dochodu członkowie rodziny podlegają oddzielnemu opodatkowaniu".

Wyrazy „sądownie nierozłączony" mogą oznaczać jedynie: nierozłączony od stołu i łoża wyrokiem sądowym (konsystorskim)". Póki więc trwa de iure (choćby de facto było inaczej) łączność małżeńska (cywilna, jak ją Pan trafnie nazywa), dolicza się, dla ustalonia podstawy opodatkowania głowy rodziny, dochody jej małżonka. Istniejący między nimi rząd majątkowy, (wspólnota, rozdzielność itp.) jest w tym wypadku bez znaczenia.

Wyrazy ograniczające: „o ile głowie rodziny służy prawo rozporządzania dochodami ze źródeł **należących do krewnych** zstępnych, lub też prawo użytkowania tych dochodów"—odnoszą się tylko, jak wyraźnie podkreśla ustawodawca, do krewnych zstępnych—a więc **nie** odnoszą się do małżonka.

Ustęp 2 art. 11 odnosi się tak do małżonka, jak do krewnych zstępnych: **dochód ich, płynący wyłącznie z pracy fizycznej lub umysłowej, tak najemnej jak i samodzielnej zawodowej doliczeniu nie podlega.**

C. R.

1. Jakkolwiek w poprzednim roku nie uskutecznił Pan odpisania na zużycie (amortyzację). może Pan, zamykając rok bieżący, dokonać odpisania na amortyzację — oczywiście tylko za rok jeden, gdyż nie wolno stratami poprzedniego roku operacyjnego obciążać roku bieżącego.

2. **Jednorazowe odpisanie wartości przedmiotów, których okres zużycia nie przekracza lat 5 może być dokonane wyłącznie w tym roku operacyjnym, w którym zostały nabyte** (§ 14 Rozp. Wyk. do ustawy o pod. doch.). Z tego, że przedmioty te figurują u Pana w inwentarzu wnioskuję, że zostały one nabyte w roku poprzednim. Wartość ich przeto nie może być odpisana w roku bieżącym. Podlegają one rocznym odpisom amortyzacyjnym.

3. **W wypadku wystąpienia ze spółki dwuosobowej jednego ze wspólników, księgi dotychczasowe mogą i powinny być kontynuowane,** o ile kontynuowane jest przedsiębiorstwo. Kwota zapłacona przez pozostającego wspólnika występującemu **nie** jest zyskiem. — Nie są również zyskiem sumy podejmowane przez właściciela z kasy przedsiębiorstwa.

I. B. Lwów,

1. Sprzedaż towarów w imieniu własnym, ale na rachunek innej osoby jest handlem **towarowym.** Toteż **sprzedaż towarów na rachunek własny jako handel towarowy nie stanowi przedsiębiorstwa odrębnego od sprzedaży towarów na rachunek innej osoby.**

„Sprzedaż towarów na rachunek własny nie stanowi cechy charakterystycznej, dającej możność określenia na jej podstawie typu przedsiębiorstwa handlowego, wobec czego **prowadzenie w jednym przedsiębiorstwie przedstawicielstwa obcych firm i sprzedaży towarów na własny rachunek nie wymaga dwóch odrębnych świadectw przemysłowych",** wywodzi Sąd Najwyższy w wyroku K II 852/29. Dalej, w dwóch wyrokach Sąd Najwyższy uznał, **że kupiec prowadzący handel towarowy na własny rachunek, o ile sprzedaje towary powierzone mu w komis, nie ma obowiązku wykupienia świadectwa przemysłowego na sprzedaż komisową** (K II 298/31 i K II 2168/35).

Z tego wniosek, że za świadectwem II kategorii na „ajencję handlowo-komisową" wolno prowadzić na własny rachunek handel, nie wymagający kategorii wyższej niż II.

2. W kwestii Pana interesującej są różne projekty, z których ani jeden nie jest aktualny.

Kresowiak.

Istotnie, według § 2 pkt. d Rozp. Ministra Skarbu z d. 10 lutego 1936 **o zryczałtowanym podatku przemysłowym**

od obrotu, tylko te przedsiębiorstwa są wyłączone od opłaty zryczałtowanego podatku (jakkolwiek kwalifikują się pod innymi względami), które do dn. 29 lutego 1936 złożą właściwemu urzędowi pisemne oświadczenie, że od początku 1936 prowadzą księgi handlowe. Z tego przepisu wynikałoby, stosując literalną interpretację, że zaprowadzenie ksiąg od początku 1937 roku nie zwalnia od ryczałtu już prawomocnie ustalonego na lata 1936 i 1937. Jednakże taki stan rzeczy jako sprzeczny z zamiarem prawodawcy nie może być tolerowany. Okólnik Ministra Skarbu z d. 10 lutego 1936 L.D.V. 36301/4/36 poleca wyłączyć spośród przedsiębiorstw opłacających zryczałtowany podatek te przedsiębiorstwa, co do których urząd posiada informacje o zaprowadzeniu od początku 1936 r. ksiąg— nawet w wypadku niezłożenia przez nich wspomnianych oświadczeń. Okólnik ten jako wydany w r. 1936 wspomina tylko o zaprowadzeniu ksiąg od początku 1936, ale polecenie jego winno mieć przez analogię zastosowanie w r. 1937 w wypadku zaprowadzenia przez przędsiębiorstwo ksiąg handlowych od początku 1937 r.

G. Płock.

1. Z ulg w zakresie podatku przemysłowego korzysta tylko eksport bezpośredni.

2. W inwentarzu nie wolno powoływać się na zestawienie z poprzedniego inwentarza.

Wu-el. Poznań.

Projekt ustawy posła Głowackiego nie stał się ustawą. Sprawa kwalifikacyj księgowych nie jest uregulowana ustawowo.

Beta.

1. W sprawach dewizowych porad nie udzielomy.

2. Ostemplowaniu podlegały do d. 15 stycznia 1936 rachunki **doręczone** klientom. Dopiero znalezienie przez władzę skarbową rachunku wydanego bez opłat stemplowych stanowi dowód naruszenia przepisów o opłatach stemplowych. Znalezienie luźnego odpisu rachunku bez adnotacji o uiszczeniu opłaty, nie daje władzy skarbowej do stwierdzenia naruszenia. Wydający rachunek nie miał obowiązku umieszczania na odpisie adnotacji o uiszczeniu opłaty. — Kontrolujący urzędnik, który zakwestionował odpis rachunku z powodu braku adnotacji, uległ sugestii przepisu § 49 rozp. wyk. do ustawy o opłatach stemplowych (DURP 1952, poz. 842), według którego przy wydaniu rachunku z księgi grzbietowej z pozostawieniem kopii, znaczki stemplowe nakleja się na kopii, a na wydanym piśmie umieszcza się adnotację o uiszczeniu opłaty stemplowej.

Abonent AZ.

Wpisywanie pozycji między wiersze jest niewątpliwie nieprawidłowe. Ponieważ jednakże w Pańskim przypadku tego rodzaju uchybienie nastąpiło w reskontrze, które jest księgą pomocniczą, nieobowiązkową, a odnośne księgowanie w dzienniku i księdze głównej jest prawidłowe, uchybienie jest pozbawione wagi.

F. G.

W myśl art. 1 ustawy o podatku przemysłowym, podatkowi przemysłowemu podlegają a) przedsiębiorstwa, b) zajęcia przemysłowe i c) wolne zajęcia zawodowe. **Spółka akcyjna, która prowadzi przedsiębiorstwa wytwórcze a tylko sporadycznie wypożycza pieniądze na procent innym przedsiębiorstwom,** nie mając żadnej organizacji przedsiębiorstwa pożyczkowego, nie może być uznana za prowadzącą tego rodzaju przedsiębiorstwo.

Tak SN w wyroku z d. 17 listopada 1936, 1 K 601/36, zastanawiając się nad kwestią, czy w konkretnym wypadku (prywatnego dyskonta) istnieje podstawa do uznania istnienia przedsiębiorstwa kredytowego, zajął stanowisko, że tylko ustalenie istnienia charakterystycznej organizacji może do takiego wniosku upoważnić.

Skoro dla danego przedsiębiorstwa da-

na transakcja nie jest jego przedmiotem, jest ona wolna od podatku od obrotu (nie jest obrotem podatkowym). Zgodnie z tym stanowiskiem, wynikającym z przepisu art. 1 ustawy o pod. przem. rozporządzenie wykonawcze do ustawy wyjaśnia, że kwoty uzyskane ze sprzedaży części majątku, nie stanowiącego przedmiotu ani obrotu, ani też produkcji przedsiębiorstwa, nie są obrotem podlegającym opodatkowaniu" (§ 18).

Tę konsekwencję należy wyrazić szerzej: **transakcje nie stanowiące przedmiotu danego przedsiębiorstwa nie są obrotem podlegającym podatkowi.**

Powołany przez Pana wyrok NTA dotyczy wypadku ustalenie istnienia niekoncesjowanego przepsiębiorstwa kredytowego — co w Pańskim przypadku nie zachodzi.

A. R. w Łodzi.

Treść zapisu w dzienniku sprzedaży ogranicza się do wskazania nazwiska i adresu odbiorcy, numeru noty sprzedaży lub rachunku i sumy ogólnej. Czy księgowanie jest prawidłowe?

Treść zaszłości w dzienniku winna być opisana z taką dokładnością, żeby jasna była podstawa obciążenia i uznania. Jest rzeczą oczywistą, że **niepodobna wymagać, by streszczenie sprzedaży zwłaszcza przy transakcjach obejmujących różne towary uwzględniało szczegóły. Jest to również niepotrzebne, skoro dokument, na którym opiera się księgowanie, szczegóły te zawiera.** Komitet Naukowy Związku Księgowych w Polsce uznał, że „w każdej pozycji dziennika należy wskazać: 1) datę zapisu 2) treść dokonanej transakcji z powołaniem się na dokument, na podstawie którego dokonany został zapis, 3) kwotę transakcji; **treść w pozycjach dziennika należy podawać zwięźle. lecz zrozumiale"** (Normalizacja, s. 10). Skoro, zapis wskazuje, że dokonana została sprzedaż towarów klientowi wymienionemu z nazwiska—streszcza dostatecznie zrozumiale istotę zaszłości i jest prawidłowy.

Skorowidz rzeczowy

Administrator — obowiązek ubezpieczenia — **O** *) 436 **).
Amortyzacja — obiektów posiadanych do użytkowania 429; — podstawa dla spadkobiercy — **O** 435.
Dochodowy podatek — doliczenie dochodu członków rodziny — **P** *) 441; — jednorazowe odpisanie wartości przedmiotów — **P** 442.
Dziennik — treść zapisu — **P** 444.
Komiwojażer — legitymacja — **O** 434.
Księgowanie gotówkowej sprzedaży nieznanemu odbiorcy — **P** 441; — wpisywanie między wiersze — **P** 443.
Księgowość — ksiąg prowadzonych za granicą moc dowodowa — **O** 432.
Księgowości — kontynuowanie w wypadku przekształcenia się firmy spółkowej w jednoosobową — **P** 442.
Przemysłowy podatek — artyści malarze i graficy — **P** 441; — sprzedaż na rachunek obcy i własny za jednym świadectwem — **P** 442; — wypożyczanie pieniędzy na procent — obowiązek podatkowy — **P** 443; — zryczałtowany a zaprowadzenie ksiąg — **P** 442.
Wyjątkowe zasady bilansowania — ustawy z 1932 r. moc obowiązująca — **P** 441.

*) O—oznacza: dział „Orzecznictwa", Ok—dział „Okólniki", P—dział „Poradnia".
**) Liczby oznaczają stronice.

Wydawca: Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8
Redakcja: Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31
Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50
Konto P. K. O. 22.308 — Przekaz rozrachunkowy Nr. 176 — Rękopisów nie zwraca się

Prenumerata wraz z przesyłką zł. 1.50 miesięcz., 4.50 kwart., 9.— półrocz., 18 rocznie
Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200—$^1/_2$ str. zł. 100—$^1/_4$ str. zł. 50—$^1/_8$ str. zł. 25

Redaktor odpowiedzialny: **Józef Filip Hoppenfeld** Druk. Wydawnicza, Warszawa, Kacza 15